

İlgili Kanun / Madde
818 S.BK/41

T.C
YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ
Esas No. 2008/2789
Karar No. 2008/8986
Tarihi: 12.06.2008

- İŞYERİ DEVRİ
- DEVREDEN İŞVERENİN SORUMLULUĞU

ÖZETİ: Pasifleriyle birlikte devralan kimse, bunu alacaklılara ihbar veya gazetelerde ilan ettiği tarihten itibaren onlara karşı mamelekin veya işletmenin borçlarından sorumlu olur; şu kadar ki, iki yıl müddetle evvelki borçlu dahi yenisiyle birlikte müteselsilen sorumlu kalır; bu müddet muaccel borçlar için ihbar veya ilan tarihinden ve daha sonra muaccel olacak borçlar için de muacceliyet tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Borçlar Kanunu'nun 179. maddesi içinde "müteselsil bir borç" vardır. Devir alan şirket, devir eden şirketin borçlarından ötürü sorumlu olduğu gibi iki yıl müddetle evvelki borçlu (devreden) dahi, yenisi (devralan) ile birlikte müteselsilen sorumlu olur. Borçlar Kanunu'nun müteselsil borçlara ilişkin 141. maddesine göre teselsülün yasa hükmünden doğduğu hallerde kamu düzeni söz konusu olacağından tarafların iradeleriyle teselsülün ortadan kaldırılması hükümsüzdür. Bu nedenle söz konusu müteselsil borç yasa hükmünden (Borçlar Kanunu md. 179'dan) doğduğundan, teselsülden kaynaklanan sorumluluğun dışlanması geçersizdir ve hukuki sonuç doğurmaz. Burada belirtilen sorumluluğun zamanı "devir anıdır." Devrin fiilen gerçekleştiği tarihte doğmuş ve nedeni vücut bulmuş borçlar bu sorumluluğun kapsamında kalmaktadır. İşletmenin devirden önceki borcunun naklinin kural olarak alacaklıya karşı hüküm ifade etmesi Borçlar Kanunu'nun 173. ve 174. maddeleri gereğince alacaklının onamına bağlı ise de, Borçlar

Kanunu'nun 179. maddesi bu kurala bir istisna getirmiş, alacaklının rızasına gerek görülmezsizin borcun devir alana intikal ettiği kabul edilmiştir.

DAVA: Davacı, murisinin iş kazası sonucu ölümünden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün davacı ile davalılardan AKG Yalıtım ve İnş. Mal. San. Tic. A.Ş vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Zehra Ayan tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

1- Dosyadaki yazılara, toplanan delillere, hükmün dayandığı gerektirici nedenlere göre, davalılardan AKG Yalıtım ve inşaat Mal. San. Tic. A.Ş.'nin tüm, davacıların aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki diğer temyiz itirazlarının reddine,

2- Dava, iş kazası sonucu ölüm halinde hak sahiplerinin uğramış olduğu zararın giderilmesi istemine ilişkindir.

Davacılar vekili, 28.01.2005 tarihli dilekçe ile, davacıların murisi Hacı Bektaş İlhan'ın davalılardan İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş.'ne bağlı Çimentaş Kırıkkale Gazbeton İşletmesi'nde çalışırken 02.11.2001 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu öldüğünü beyan ederek maddi ve manevi tazminatın ödetilmesini istemişlerdir.

Davalılardan İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş. vekili, cevap dilekçesinde iş kazasının meydana geldiği işyeri olan Kırıkkale Gazbeton İşletmesi'ni 21.03.2002 tarihinde tüm aktif ve pasifleri ile diğer davalı AKG Yalıtım ve İnşaat Mal. San. Tic. A.Ş.'ye devredildiğini beyanla husumet nedeniyle davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, devir tarihinden önce meydana gelen olayın hukuki ve mali yükümlülüklerinden olayın üzerinden iki yıldan fazla bir süre geçtiği gerekçesiyle davalılardan İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş. aleyhine açılan davanın reddine karar verilmiştir.

Borçlar Kanunu' nun 179. maddesi gereğince, bir mameleki veya bir işletmeyi aktif ve pasifleriyle birlikte devralan kimse, bunu alacaklılara ihbar veya gazetelerde ilan ettiği tarihten itibaren onlara karşı mamelekin veya işletmenin borçlarından sorumlu olur; şu kadar ki, iki yıl müddetle evvelki borçlu dahi yenisiyle birlikte müteselsilen sorumlu kalır; bu müddet muaccel borçlar için ihbar veya ilan tarihinden ve daha sonra muaccel olacak borçlar için de muacceliyet tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Borçlar Kanunu'nun 179. maddesi içinde "müteselsil bir borç" vardır. Devir alan şirket, devir eden şirketin borçlarından ötürü sorumlu olduğu gibi iki yıl müddetle evvelki borçlu (devreden) dahi, yenisi (devralan) ile birlikte müteselsilen sorumlu olur. Borçlar Kanunu'nun müteselsil borçlara ilişkin 141. maddesine göre teselsülün yasa hükmünden doğduğu hallerde kamu düzeni söz konusu olacağından tarafların iradeleriyle teselsülün ortadan kaldırılması hükümsüzdür. Bu nedenle söz

konusu müteselsil borç yasa hükmünden (Borçlar Kanunu md. 179'dan) doğduğundan, teselsülden kaynaklanan sorumluluğun dışlanması geçersizdir ve hukuki sonuç doğurmaz. Burada belirtilen sorumluluğun zamanı "devir anıdır." Devrin fiilen gerçekleştiği tarihte doğmuş ve nedeni vücut bulmuş borçlar bu sorumluluğun kapsamında kalmaktadır. İşletmenin devirden önceki borcunun naklinin kural olarak alacaklıya karşı hüküm ifade etmesi Borçlar Kanunu'nun 173. ve 174. maddeleri gereğince alacaklının onamına bağlı ise de, Borçlar Kanunu'nun 179. maddesi bu kurala bir istisna getirmiş, alacaklının rızasına gerek görülmezsizin borcun devir alana intikal ettiği kabul edilmiştir.

Müteselsil borcun özelliği alacaklının müteselsil borçlulardan hepsinden veya birinden alacağın tamamını veya bir kısmını istemekte serbest oluşudur. Sözü edilen hukuki esaslara göre eski ve yeni borçlunun müteselsil sorumluluğu iki yıllık bir devre için kabul edilmiş olup, bu iki yıl (muaccel borçlar için) devrin, alacaklılara ihbarı ya da gazetelerde ilan tarihinden itibaren başlar (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.11.2001 gün ve E:2001/21-1030, K:2001/1077; 17.10.2007 gün ve E:2007/21-664, K:2007/745 sayılı kararları).

Açıklanan bu yasal kurallar somut olayımıza uygulandığında, davacının murisi Hacı Bektaş İlhan İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş.'ne bağlı Çimentaş Kırıkkale Gazbeton İşletmesi'nde çalışırken 02.11.2001 tarihinde iş kazası geçirmiş, Kırıkkale Gazbeton işletmesi 21.03.2002 tarihli sözleşme ile aktif ve pasifleriyle birlikte diğer davalı AKG Yalıtım ve inşaat Mal. San. Tic. A.Ş.'ye devredilmiştir. Söz konusu devrin ilan edilip edilmediğine ilişkin dosya içerisinde bilgi ve belge bulunmamaktadır. Dava ise, 28.01.2005 tarihinde İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş. (devreden) ve AKG Yalıtım ve inşaat Mal. San. Tic. A.Ş. (devralan) aleyhine açılmıştır.

Hal böyle olunca, ortada Borçlar Kanunu'nun 179. maddesi hükmüne göre müteselsil bir borcun varlığı söz konusudur. Devreden İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş., devralan AKG Yalıtım ve inşaat Mal. San. Tic. A.Ş. ile birlikte devrin ilanından itibaren iki yıl sürede müteselsilen sorumludur. Bu durumda, olay tarihinde işverenin İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş. olduğu, tüzel kişiliğinin tamamen ortadan kalkmayıp sadece bir işletmesinin devredildiği, devrin ilanının yapıp yapılmadığına ilişkin dava dosyasında bilgi ve belge bulunmadığı, davacının müteselsil borçlulardan biri veya diğeri aleyhine dava açmakta serbest olduğu gözetilerek, mahkemece davalılar arasında yapılan işletme devrinin ilan edilip edilmediği araştırılarak, çıkacak sonuca göre İzmir Çimento Fabrikası T.A.Ş.'nin sorumlu olup olmadığına karar vermek gerekirken, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın eksik inceleme ve araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacıların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 12.06.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.